

Carson, R. 1996. *Mlčící jaro*. In Kohák, E., Kolářský, R., Michal, I. (eds.) 1996. *Závod s časem: Texty z morální ekologie*. Praha: Torst, s. 51–55(Orig. *The Silent Spring*, 1962.).

White, L. 2000. Historické kořeny naší ekologické krize. *Filosofický časopis*, 48 (5), s. 765–775. (Orig. *The Historical Roots of Our Ecological Crisis*, 1967).

I.

Carsonová varuje před narůstajícím problémem znečištění našeho prostředí nebezpečnými, nebo smrtícími látkami. Navrhuje dva směry, kterými se můžeme vydat. Prvním způsobem je prosté pokračování v dosavadních činnostech, na jehož konci nás čeká pohroma. Druhou cestou je pak podle ní poslední a naše jediná možnost, jak uchovat zemi. Tedy vyhnout se chemickému boji a využít jiné alternativní metody, biologická řešení, která jsou založená na poznání živých organismů. Pouze pokud budeme respektovat dynamiku života a hledat pro nás příznivé cesty, podaří se nám zachovat rovnováhu.

V druhé polovině dvacátého století probíhala tzv. zelená revoluce, která byla typická na jednu stranu sice nárůstem produkce, na druhou stranu měla však mnohé negativní dopady - jak sociální, tak na životní prostředí. Podobně problematické je také rozšíření geneticky modifikovaných plodin. Tyto dva směry představují tu první cestu, dálnici, kde nekoukáme na okolí, jak ji popsala Carsonová. Druhým způsobem je současný nárůst produkce z ekologického zemědělství. To využívá právě některé z postupů, ke kterým vyzývala Carsonová. Bio produkty jsou dotovány a podporovány Evropskou unií a jejich podíl na trhu roste. Nicméně, jak ukazuje třeba nedávný případ z Asie, kdy lidé omdlávali po nadýchání se chemikálií, kterými byla ošetřena sousední pole, nakládání s chemikáliemi a nebezpečnými látkami ve světě stále není ani zdaleka ideální.

II.

Autor tvrdí, že naše chování k přírodě je ovlivněno křesťanským náboženstvím. Podle něj je to způsobeno vírou v neustálý pokrok jakožto dědictvím křesťanství. Nepochází však tato víra

v pokrok, která ovlivnila poslední staletí, spíše z osvícenství? Osvícenská epocha navíc náboženství odmítala a považovala za zábranu pokroku. Proti jeho vymoženostem vystoupil také v polovině 19. století papež Pius IX. se *Sylabem omylů*, kde se církev od pokroku distancuje. Domnívám se, že náboženství přímo nešlo ruku v ruce s pokrokem, kterému je autorem kladena vina za ekologickou krizi. Nicméně se dá souhlasit s tím, že naše kultura, navzdory tomu, že se minimálně u nás potýkáme již více jak století s nedůvěrou v institucionalizovanou církev, je stále křesťanskými hodnotami a názory velmi ovlivněna, což se může promítat i do našeho vztahu k životnímu prostředí.

Autorovu argumentaci též shazuje rétorika ze 70. let, zejména v momentě, kdy označuje islám a marxismus za židovsko-křesťanskou herezi, což se však dá přičíst dobovému kontextu.

V jeho článku stojí v kontrastu antropocentrismus, který reprezentuje křesťanství obecně, a uznání hodnoty přírody a dalších živočichů na roveň člověka, jak je představen u Františka z Assisi.